

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
Į S T A T Y M A S**

2002 m. birželio 20 d. Nr. IX-985
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis Įstatymas nustato Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – Vyriausioji rinkimų komisija) teisinę padėtį, uždavinius, įgaliojimus, veiklos principus, taip pat jos sudarymo, darbo organizavimo tvarką ir finansavimą.

2 straipsnis. Vyriausioji rinkimų komisija

1. Vyriausioji rinkimų komisija yra Lietuvos Respublikos Konstitucijoje numatyta nuolatinė aukščiausioji rinkimų ir referendumų organizavimo bei vykdymo valstybės institucija.

2. Vyriausioji rinkimų komisija yra juridinis asmuo, turi savo antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir pavadinimu „Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija“, taip pat sąskaitų Lietuvos Respublikos bankuose.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos buveinė yra Vilniuje.

3 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos uždaviniai ir įgaliojimai

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos uždaviniai yra:

1) organizuoti ir vykdyti Lietuvos Respublikos Seimo, Respublikos Prezidento, savivaldybių tarybų rinkimus (toliau – rinkimai) ir referendumus;

2) užtikrinti, kad rinkimai ir referendumai vyktų remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir įstatymuose įtvirtintais demokratinių rinkimų principais;

3) garantuoti vienodą rinkimų ir Referendumo įstatymų taikymą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje;

4) atlikti Lietuvos Respublikos Seimo ir savivaldybių tarybų mandatų komisijų funkcijas laikotarpiu tarp šių institucijų rinkimų;

5) įstatymų nustatyta tvarka ir formomis kontroliuoti politinių partijų ir politinių organizacijų (toliau – partijų), politinių kampanijų finansavimą.

2. Įgyvendindama šio straipsnio 1 dalyje nurodytus uždavinius, Vyriausioji rinkimų komisija:

1) įstatymų nustatyta tvarka sudaro apygardų, miestų, rajonų rinkimų ir referendumo komisijas;

2) kontroliuoja apygardų, miestų, rajonų, apylinkių rinkimų ir referendumo komisijų veiklą, išklauso jų informacijas apie pasirengimą rinkimams ir referendumams, jų eigą, teikia komisijoms reikiamą metodinę bei organizacinę techninę pagalbą;

3) nagrinėja skundus ir priima sprendimus dėl apygardų, miestų, rajonų rinkimų, referendumo komisijų sprendimų, o prireikus – ir dėl apylinkių rinkimų, referendumo komisijų sprendimų, panaikina įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimų neatitinkančius sprendimus;

4) nustato ir skelbia rinkimų bei referendumo galutinius rezultatus;

5) pripažįsta rinkimus, referendumo rezultatus negaliojančiais, jei jų metu buvo suklastoti rinkimų arba referendumo dokumentai ar padaryti kiti neteisėti veiksmai, turėję esminės įtakos rinkimų ar referendumo rezultatams;

6) nustato rinkimų bei referendumo biuletenių, kitų rinkimuose bei referendume naudojamų dokumentų, antspaudų pavyzdžius ir formas, biuletenių ir dokumentų pildymo pavyzdžius, jų antspaudavimo tvarką;

7) tvirtina pavyzdinį balsavimo patalpų ir jų aplinkos sutvarkymo aprašymą ir kontroliuoja, ar apygardų, miestų, rajonų rinkimų, referendumo komisijos kartu su savivaldybių merais pasirūpino, kad balsavimo patalpos, jų inventorių ir aplinka atitiktų nustatytus reikalavimus;

8) įstatymų nustatyta tvarka sprendžia visus ginčus dėl rinkimų ir referendumo agitacijos;

9) tvarko rinkimams bei referendumams skirtas valstybės lėšas, vadovauja apygardų, miestų, rajonų rinkimų ir referendumo komisijų finansinei veiklai;

10) rūpinasi rinkėjų sąrašų sudarymu ir nuolatiniu jų tikslinimu;

11) prižiūri, kaip vykdomi rinkimų bei Referendumo įstatymai;

12) bendradarbiauja su tarptautinėmis organizacijomis, palaiko ryšius su kitų valstybių institucijomis, organizuojančiomis rinkimus ir referendumus;

13) apibendrina ir skelbia informaciją apie Lietuvos Respublikoje rengtus rinkimus ir referendumus bei jų rezultatus, rinkimuose dalyvavusius kandidatus;

14) apibendrina rinkimų ir referendumų patirtį, rūpinasi rinkėjų lavinimu;

15) rūpinasi rinkimų technologijų tobulinimu;

16) teisės aktų nustatyta tvarka perduoda valstybės archyvuui saugoti rinkimų, referendumo dokumentus;

17) atlieka kitas šiame bei kituose įstatymuose nustatytas funkcijas.

3. Vykdydama Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus, Vyriausioji rinkimų komisija, be šio straipsnio 2 dalyje nustatytų funkcijų:

1) suskirsto Lietuvos Respublikos teritoriją į vienmandates rinkimų apygardas;

2) priima kandidatų į Seimo narius iškėlimo pareiškinius dokumentus, juos tikrina, nustačiusi, kad pareiškiniai dokumentai atitinka įstatymų reikalavimus, registruoja kandidatus, kandidatų sąrašus ir skelbia rinkimuose dalyvaujančių kandidatų sąrašus, jiems suteiktus numerius, taip pat vienmandatėse rinkimų apygardose išskeltus kandidatus;

3) atlieka daugiamandatės apygardos rinkimų komisijos funkcijas;

4) išrinktam kandidatui išduoda Lietuvos Respublikos Seimo nario pažymėjimą.

4. Vykdydama Respublikos Prezidento rinkimus, Vyriausioji rinkimų komisija, be šio straipsnio 2 dalyje nustatytų funkcijų:

1) registruoja pretendentes būti kandidatu į Respublikos Prezidentus, išduoda jiems rinkėjų parašų rinkimo lapus;

2) tikrina rinkėjų parašų rinkimo lapus, registruoja kandidatus į Respublikos Prezidentus, išduoda jiems kandidato į Respublikos Prezidentus pažymėjimus;

3) išrinktam kandidatui išduoda Lietuvos Respublikos Prezidento pažymėjimą.

5. Vykdydama savivaldybių tarybų rinkimus, Vyriausioji rinkimų komisija, be šio straipsnio 2 dalyje nustatytų funkcijų:

1) nustato savivaldybių tarybų narių skaičių;

2) priima partijų pareiškinius dokumentus, taip pat pareiškimus dėl šių dokumentų atšaukimo, juos tikrina, registruoja partijas dalyvauti savivaldybių tarybų rinkimuose, registruoja jų atstovus rinkimams ir išduoda jiems pažymėjimus, pažymas, skelbia rinkimuose dalyvaujančių partijų sąrašus, jiems suteiktus rinkimų numerius, priima sprendimus dėl kandidatų į savivaldybės tarybos narius pareiškinį dokumentų atšaukimo;

3) išrinktam kandidatui išrašo savivaldybės tarybos nario pažymėjimą ir perduoda jį apygardos rinkimų komisijai, kad ši įteiktų savivaldybės tarybos nariui.

6. Vykdydama referendumus arba kai realizuojama piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos teisė, Vyriausioji rinkimų komisija, be šio straipsnio 2 dalyje nustatytų funkcijų:

1) registruoja Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvinę grupę referendumui surengti, išduoda piliečių parašų rinkimo lapus;

2) tikrina ir nustato, ar yra tinkamai surinktų 300 tūkstančių Lietuvos Respublikos piliečių, reikalaujančių paskelbti referendumą, parašų;

3) registruoja Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvinę grupę dėl siūlymo Seimui priimti, pakeisti ar papildyti Lietuvos Respublikos Konstituciją ar kitą įstatymą, išduoda piliečių parašų rinkimo lapus, teikia Seimui išvadą, kad piliečių parašai surinkti pagal įstatymų reikalavimus;

4) pagal Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvinės grupės, partijų teikimus registruoja jų atstovus ir stebėtojus prie Vyriausiosios rinkimų komisijos ir išduoda jiems pažymėjimus.

7. Vyriausioji rinkimų komisija, įgyvendindama šiame ir kituose įstatymuose nustatytas funkcijas, turi teisę:

1) gauti iš visų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, taip pat kitų įstaigų, įmonių ir organizacijų, rinkimų ir referendumo komisijų duomenis ir dokumentus, reikalingus Vyriausiosios rinkimų komisijos funkcijoms atlikti;

2) reikalauti iš visų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, taip pat kitų įstaigų, įmonių ir organizacijų, rinkimų ir referendumo komisijų, kad būtų pašalinti rinkimų ir Referendumo įstatymų bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių rinkimų ir referendumo organizavimą bei vykdymą, pažeidimai;

3) reikalauti iš įstatymuose nustatytų asmenų pateikti politinių kampanijų metu gautų lėšų, aukų ir dovanų bei jų panaudojimo ataskaitas ir jas skelbti kartu su mokesčių inspekcijos išvadomis;

4) prireikus priimti sprendimą bet kokių klausimų, priklausančių rinkimų ar referendumo komisijų kompetencijai;

5) įgyvendinti kitus įstatymų numatytus įgaliojimus.

8. Laikotarpiu tarp Seimo rinkimų Vyriausioji rinkimų komisija, atlikdama Lietuvos Respublikos Seimo mandatų komisijos funkcijas:

1) priima ir skelbia sprendimus dėl Seimo nario įgaliojimų pripažinimo nutrūkusiais;

2) pripažįsta naujų Seimo narių, išrinktų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, įgaliojimus;

3) skelbia naujus arba pakartotinius rinkimus vienmandatėje rinkimų apygardoje.

9. Laikotarpiu tarp savivaldybių tarybų rinkimų Vyriausioji rinkimų komisija, atlikdama savivaldybių tarybų mandatų komisijos funkcijas:

1) priima ir skelbia sprendimus dėl tarybos nario įgaliojimų pripažinimo nutrūkusiais;

2) pripažįsta naujų tarybos narių, išrinktų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, įgaliojimus.

10. Prireikus keisti rinkimų, Referendumo įstatymus, Vyriausioji rinkimų komisija gali kreiptis į Seimo Pirmininką, kad būtų inicijuotas šių įstatymų pakeitimas.

11. Vyriausioji rinkimų komisija neturi teisės aiškinti rinkimų ir Referendumo įstatymų nuostatų.

4 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos veiklos teisiniai pagrindai ir veiklos principai

1. Vyriausioji rinkimų komisija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo, rinkimų, Referendumo ir kitais įstatymais bei teisės aktais.

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos veikla grindžiama teisėtumo, nepriklausomumo, kolegialumo, viešumo ir nešališkumo principais.

5 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos nepriklausomumas

1. Vyriausioji rinkimų komisija, įgyvendindama savo funkcijas ir priimdama sprendimus jos kompetencijai priklausančiais klausimais, yra nepriklausoma. Jokia valstybės institucija ar pareigūnas negali duoti privalomų nurodymų dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos kompetencijai priklausančių klausimų sprendimo.

2. Valstybės institucijoms, įstaigoms, Seimo nariams ir kitiems pareigūnams, partijoms, nevyriausybinėms organizacijoms ar piliečiams draudžiama kištis į Vyriausiosios rinkimų komisijos veiklą organizuojant ir vykdant rinkimus ar referendumą.

3. Apie bandymus paveikti Vyriausiąją rinkimų komisiją, jos pirmininką ar narį Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ar narys privalo nedelsdamas pranešti Seimui ir paskelbti per visuomenės informavimo priemones.

6 straipsnis. Reikalavimai asmenims, kurie gali būti skiriami Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininku ir nariais

Į Vyriausiąją rinkimų komisiją gali būti siūlomas Lietuvos Respublikos pilietis, kuris pagal Seimo rinkimų įstatymą gali būti kandidatu į Seimo narius ir per paskutinius trejus Seimo, Respublikos Prezidento, savivaldybių tarybų rinkimus arba referendumus nebuvo atleistas iš rinkimų ar referendumo komisijos už rinkimų ar Referendumo įstatymų pažeidimą.

7 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymas

1. Vyriausiąją rinkimų komisiją sudaro Seimas ketveriems metams. Vyriausioji rinkimų komisija turi būti naujai sudaryta, kai iki eilinių Seimo rinkimų dienos liko ne mažiau kaip 120 dienų ir ne daugiau kaip 140 dienų. Prieš neeilinius Seimo rinkimus Vyriausioji rinkimų komisija naujai nesudaroma, jos įgaliojimai tęsiasi, kol Vyriausioji rinkimų komisija bus sudaryta prieš eilinius Seimo rinkimus.

2. Vyriausioji rinkimų komisija sudaroma iš:

- 1) komisijos pirmininko;
- 2) trijų aukštųjų universitetinį teisinį išsilavinimą turinčių asmenų, kurie burtais nustatomi iš teisingumo ministro pasiūlytų šešių kandidatūrų;
- 3) trijų aukštųjų universitetinį teisinį išsilavinimą turinčių asmenų, kurie burtais nustatomi iš Lietuvos teisininkų draugijos pasiūlytų šešių kandidatūrų;
- 4) partijų, gavusių Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, pasiūlytų asmenų.

3. Teisingumo ministras ir Lietuvos teisininkų draugija į Vyriausiąją rinkimų komisiją gali siūlyti ir daugiau kandidatūrų.

4. Burtų traukimą Seimo posėdyje organizuoja Seimo Pirmininkas arba Seimo Pirmininko pavaduotojas.

5. Partijos (koalicijos), gavusios Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, nuo vieno šio daugiamandatėje rinkimų apygardoje iškeltų kandidatų sąrašo (jungtinio sąrašo) turi teisę iki Vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo pasiūlyti į ją po vieną atstovą.

6. Jeigu kandidatai atitinka šio Įstatymo 6 straipsnio reikalavimus, Seimas negali pasiūlytų kandidatūrų atmesti.

7. Visais atvejais asmenys, paskirti į Vyriausiąją rinkimų komisiją iš teisingumo ministro ir Lietuvos teisininkų draugijos pasiūlytų kandidatūrų, turi sudaryti daugiau kaip 1/2 Vyriausiosios rinkimų komisijos narių. Jeigu šių asmenų yra mažiau, Komisija padidinama šiame straipsnyje nustatyta tvarka, traukiant burtus po lygiai iš teisingumo ministro, Lietuvos teisininkų draugijos pasiūlytų kandidatūrų. Šių kandidatūrų turi būti pasiūlyta dvigubai daugiau, negu reikia papildomai paskirti narių į Vyriausiąją rinkimų komisiją.

8. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininką skiria Seimas Seimo Pirmininko teikimu. Komisijos pirmininko pareigos nesuderinamos su jokiais kitomis pareigomis valstybės institucijose, įstaigose, taip pat su darbu verslo, komercijos bei kitose privačiose įmonėse ar įstaigose. Jis negali gauti jokio kito atlyginimo, išskyrus jam nustatytą darbo užmokestį už darbą Vyriausiojoje rinkimų komisijoje ir atlyginimą už kūrybinę veiklą, taip pat atlyginimą už pedagoginę bei mokslinę veiklą. Komisijos pirmininko atlyginimu už kūrybinę veiklą laikomas honoraras už meno kūrinius bei jų atlikimą, už publikacijas bei knygas, už medžiagą radijo bei televizijos laidoms.

9. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas, taip pat teisingumo ministro ir Lietuvos teisininkų draugijos siūlymu paskirti jos nariai, jeigu jie yra partijų nariai, darbo Vyriausiojoje rinkimų komisijoje laikotarpiu turi sustabdyti savo narystę partijose ir negali dalyvauti jų veikloje.

10. Vyriausioji rinkimų komisija jos pirmininko pavaduotojų sutikimu nustato, ar jie pagal pareigas dirba vien Vyriausiojoje rinkimų komisijoje. Jiems taikomi tokie pat kaip Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkui nustatyti darbo ir darbo užmokesčio apribojimai.

11. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ir narių pareigos nesuderinamos su pareigomis kitose rinkimų ar referendumo komisijose, taip pat su kandidato į Seimo narius, kandidato į Respublikos Prezidentus ir jo patikėtinio, kandidatų į savivaldybės tarybos narius bei jų

atstovų, rinkimų ar referendumo stebėtojų statusu, taip pat su Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvinės grupės referendumui surengti nario statusu.

12. Ketinantis būti kandidatu į Seimo narius, Respublikos Prezidentus ar savivaldybės tarybos narius arba kitos rinkimų ar referendumo komisijos pirmininku ar nariu, kandidato į Respublikos Prezidentus patikėtiniu, Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvinės grupės referendumui surengti nariu, rinkimų ar referendumo stebėtoju, atstovu rinkimams ar referendumui Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ar narys, prieš duodamas reikiamą sutikimą ar pradėdamas rinkti piliečių parašus, privalo ne vėliau kaip prieš 30 dienų įteikti Seimui rašytinį atsistatydinimo iš Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ar nario pareigų pareiškimą. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ar narys, kuris šio reikalavimo neįvykdė, Seimo nutarimu atleidžiamas iš Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ar nario pareigų ir neregistruojamas kandidatu į Seimo narius, Respublikos Prezidentus ar jo patikėtinius, savivaldybių tarybų narius arba šis registravimas panaikinamas.

8 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos narių priesaika

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai prisiekia Seime. Priesaiką priima Seimo Pirmininkas arba Seimo Pirmininko pavaduotojas. Prisiekiantis asmuo turi teisę pasirinkti vieną iš šio straipsnio 2 dalyje nustatytų priesaikos tekstų.

2. Nustatomi šie Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko, nario priesaikos tekstai:

1) „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis jos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas Vyriausiojoje rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir žmogaus teises.

Tepadeda man Dievas.“;

2) „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis jos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas Vyriausiojoje rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir žmogaus teises.“

3. Prisiekęs asmuo po priesaikos tekstu pasirašo. Priesaikos tekstas negali būti keičiamas. Priesaika galioja visą paskyrimo į Vyriausiąją rinkimų komisiją laikotarpį. Asmuo, per 15 dienų po paskyrimo į Vyriausiąją rinkimų komisiją neprisiekęs, negali pradėti eiti Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko, nario pareigų ir vietoj jo skiriamas naujas Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ar narys.

4. Seimas nustato laiką, kada Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ir jos nariai turi prisiekti Seime.

5. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ir jos narių priesaikų tekstai saugomi Seime.

9 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos sudėties patikslinimas po Seimo rinkimų

Seimas ne vėliau kaip per 100 dienų po pirmojo naujai išrinkto Seimo posėdžio patikslina Vyriausiosios rinkimų komisijos sudėtį: atleidžia ir naujai paskiria partijų pasiūlytus komisijos narius, kad joje būtų daugiamandatėje rinkimų apygardoje mandatų gavusių partijų (koalicijų) atstovų. Prireikus Seimas gali papildyti Vyriausiąją rinkimų komisiją tik iš teisingumo ministro ir Lietuvos teisininkų draugijos siūlomų kandidatūrų.

10 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko, pirmininko pavaduotojo ir narių įgaliojimų pabaiga

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko, pirmininko pavaduotojo ir nario įgaliojimai nutrūksta šiais pagrindais:

1) pasibaigė įgaliojimų laikas ir yra sudaryta bei prisiekusi naujos sudėties Vyriausioji rinkimų komisija;

2) jis miršta;

3) jis atsistatydina;

4) jis netenka Lietuvos Respublikos pilietybės;

5) jis Seimo nutarimu yra atleistas iš pareigų vadovaujantis šio Įstatymo 9 straipsniu;

6) jis Seimo nutarimu yra atleistas iš pareigų vadovaujantis šio Įstatymo 7 straipsnio 12 dalimi;

7) teismas jį pripažįsta neveiksniu;

8) jam įsiteisėja teismo apkaltinamasis nuosprendis;

9) Seimas visų Seimo narių balsų dauguma pareiškia nepasitikėjimą juo;

10) Seimas priima nutarimą nutraukti Vyriausiosios rinkimų komisijos įgaliojimus pagal Konstitucinio Teismo išvadą, kad Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyti esminiai rinkimų rezultatai yra neteisingi arba kad jos veikia neatitinka Seimo rinkimų ar Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymų;

11) Seimas priima nutarimą atleisti jį iš Vyriausiosios rinkimų komisijos narių pagal partijos (koalicijos) motyvuotą teikimą atšaukti pasiūlytą atstovą.

2. Be šio straipsnio 1 dalyje nustatytų pagrindų, Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ar pirmininko pavaduotojo, kuris pagal pareigas dirba vien Vyriausiojoje rinkimų komisijoje, įgaliojimai nutrūksta ir tuo atveju, jeigu pirmininkas ar pirmininko pavaduotojas per 14 dienų nuo paskyrimo į šias pareigas dienos neatsisako su Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ar pirmininko pavaduotojo pareigomis nesuderinamų darbo, pareigų ar statuso.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko ir narių įgaliojimus Seimas gali nutraukti tik šio Įstatymo nustatytais pagrindais.

4. Šio straipsnio 1 dalies 10 punkte numatytu atveju Seimas ne vėliau kaip per 7 dienas sudaro naujos sudėties Vyriausiąją rinkimų komisiją.

11 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiai

1. Vyriausioji rinkimų komisija jos kompetencijai priklausančius klausimus svarsto ir sprendimus priima kolegialiai savo posėdžiuose.

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžius šaukia komisijos pirmininkas savo iniciatyva. Be to, jis privalo sušaukti Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdį, jeigu to reikalauja ne mažiau kaip 1/3 komisijos narių.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdis yra teisėtas, kai jame dalyvauja ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių.

4. Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiai ir balsavimai yra vieši. Visuomenei apie Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdį paskelbiama pastate, kuriame yra jos būstinė, įrengtoje skelbimų lentoje bei interneto tinklapyje, o komisijos nariams pranešama asmeniškai ne vėliau kaip likus 24 valandoms iki posėdžio pradžios.

5. Vyriausioji rinkimų komisija interneto tinklapyje paskelbia posėdžių darbotvarkes, kai numatoma svarstyti ir spręsti dėl:

1) naujų ir pakartotinių rinkimų datų;

2) rinkimų apygardų ribų nustatymo;

3) apygardų, miestų, rajonų rinkimų ar referendumo komisijų sudarymo ir sudėties keitimo;

4) kandidatų ar Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvinės grupės referendumui surengti registravimo;

5) burtais sprendžiamų klausimų;

6) rinkimų ir referendumo balsų skaičiavimo rezultatų, galutinių rinkimų ir referendumo rezultatų nustatymo;

7) Seimo nario įgaliojimų pripažinimo nutrūkusiais;

8) naujo Seimo nario įgaliojimų pripažinimo;

9) savivaldybių tarybų narių skaičiaus nustatymo;

10) kandidatų į savivaldybės tarybos narius registravimo;

11) savivaldybės tarybos nario įgaliojimų pripažinimo nutrūkusiais;

12) naujo savivaldybės tarybos nario įgaliojimų pripažinimo;

13) Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvinės grupės referendumui surengti įregistravimo ir jos surinktų rinkėjų parašų atitikimo įstatymų reikalavimams, taip pat kai nagrinėjami ginčai dėl rinkimų ar referendumo agitacijos bei rinkimų ar Referendumo įstatymų pažeidimų.

6. Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžius gali stebėti partijų, kandidatų į Seimo narius, kandidatų į Respublikos Prezidentus ir kandidatų į savivaldybių tarybų narius, Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvinės grupės referendumui surengti atstovai ir stebėtojai, pateikę nustatytos formos pažymėjimus, taip pat visuomenės informavimo priemonių atstovai, pateikę tarnybinius ar darbo pažymėjimus.

7. Kandidatas į Seimo narius, kandidatas į Respublikos Prezidentus ir kandidatas į savivaldybės tarybos narius gali dalyvauti Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdyje, kuriame sprendžiama dėl jo asmeninės veiklos ar dėl tiesiogiai su juo susijusių aplinkybių arba kuriame dalyvauti jį pakvietė komisijos pirmininkas.

8. Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžių salėje esantys asmenys iš savo vietų gali įrašinėti, stenografuoti ar užrašinėti posėdį, fotografuoti ar filmuoti, daryti vaizdo įrašus. Fotografuoti ar filmuoti, daryti vaizdo įrašus, jei dėl to reikia vaikščioti po posėdžių salę ar naudoti specialią apšvietimo techniką, taip pat tiesiogiai transliuoti posėdžius per radiją ar televiziją galima tik Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko leidimu.

9. Vyriausioji rinkimų komisija gali uždrausti bet kam įeiti į Komisijos sekretoriato darbuotojų darbo, dokumentų saugojimo patalpas, jeigu būtina užtikrinti netrikdomą šių darbuotojų darbą, apsaugoti rinkimų ir referendumo dokumentus.

10. Jei yra pagrindas manyti, kad Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžio metu gali kilti grėsmė posėdžio dalyvių saugumui, komisijos pirmininkas gali kreiptis į policiją, kad ši tikrintų įeinančių į posėdžių salę asmenų dokumentus, daiktus ar atliktų asmens apžiūrą.

11. Vyriausioji rinkimų komisija gali pašalinti iš posėdžių salės asmenis, kliudančius jai normaliai dirbti.

12. Visi Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiai protokoluojami. Posėdžio protokolą pasirašo Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ir komisijos sekretorius.

12 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai ir jų priėmimo tvarka

1. Įgyvendindama savo įgaliojimus, Vyriausioji rinkimų komisija leidžia aktus – sprendimus. Juos pasirašo komisijos pirmininkas.

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai priimami atviru balsavimu posėdyje dalyvaujančių komisijos narių balsų dauguma. Kai balsai pasidalija po lygiai, lemia komisijos pirmininko balsas.

3. Spręsdami dėl kandidatų į Respublikos Prezidentus, Seimo ar savivaldybių tarybų narius registravimo, taip pat dėl rinkimų ar referendumo galutinių rezultatų nustatymo, komisijos nariai balsuoja „už“ arba „prieš“ pateiktą sprendimo projektą; susilaikyti neleidžiama.

4. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai skelbiami įstatymų nustatyta tvarka.

5. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai, priimti neišeinant už kompetencijos ribų, yra privalomi visoms rinkimų ir referendumo komisijoms, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, taip pat kitoms įstaigoms, įmonėms ir organizacijoms. Juos pakeisti arba panaikinti gali tik pati Vyriausioji rinkimų komisija arba teismas.

6. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai gali būti skundžiami įstatymų nustatyta tvarka.

7. Rinkimų, referendumo balsų skaičiavimo rezultatai įrašomi į balsų skaičiavimo protokolą. Jį pasirašo Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai. Rinkimų ir referendumo rezultatai nustatomi Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimuose.

13 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas:

- 1) organizuoja Vyriausiosios rinkimų komisijos darbą;
- 2) atstovauja Vyriausiajai rinkimų komisijai valstybės institucijose, teisme ir tarptautinėse organizacijose;
- 3) vadovauja rengiant Vyriausiajai rinkimų komisijai svarstyti teikiamus klausimus;
- 4) šaukia Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžius ir jiems pirmininkauja;

5) Vyriausiosios rinkimų komisijos narių sutikimu komandiruoja juos atstovauti Vyriausiajai rinkimų komisijai ar atlikti kitas užduotis užsienyje ir Lietuvoje;

6) teikia Vyriausiajai rinkimų komisijai tvirtinti jos išlaidų sąmatą, rinkimų, referendumo išlaidų sąmatas, Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretoriato struktūrą ir etatus;

7) vadovauja Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretoriato darbui, įstatymų nustatyta tvarka skiria į pareigas ir iš jų atleidžia sekretoriato darbuotojus, tvirtina darbuotojų pareigybių aprašymus;

8) prireikus papildomai priima į darbą asmenis konkrečioms ūkinėms ar techninėms funkcijoms atlikti arba kitiems pagalbiniais darbams, kurių apmokėjimo išlaidos yra numatytos Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintose išlaidų sąmatose;

9) saugo Vyriausiosios rinkimų komisijos antspaudą ir atsako už jo naudojimą;

10) vykdo kitus įstatymų suteiktus įgaliojimus.

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas turi visas Vyriausiosios rinkimų komisijos nario teises.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas, sprenddamas Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretoriato darbo ir personalo valdymo klausimus, leidžia įsakymus.

4. Klausimai dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko atostogų ir komandiruočių sprendžiami Vyriausiosios rinkimų komisijos reglamento (toliau – Reglamentas) nustatyta tvarka.

14 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pavaduotojai

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas turi du pavaduotojus. Juos renka Vyriausioji rinkimų komisija savo posėdyje Reglamento nustatyta tvarka. Pirmininko pavaduotojai renkami iš narių, kuriuos į Vyriausiąją rinkimų komisiją pasiūlė teisingumo ministras arba Lietuvos teisininkų draugija.

2. Kai Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko nėra arba kai jis negali eiti savo pareigų, pirmininko pareigas laikinai eina vienas iš pirmininko pavaduotojų.

3. Jeigu nei komisijos pirmininkas, nei pirmininko pavaduotojas negali eiti komisijos pirmininko pareigų, šias pareigas eina komisijos narys, kurį paskiria Vyriausioji rinkimų komisija iš teisingumo ministro arba Lietuvos teisininkų draugijos į komisiją pasiūlytų narių.

4. Kai komisijos pirmininko pavaduotojas arba kitas komisijos narys eina komisijos pirmininko pareigas, jam mokamas komisijos pirmininko darbo užmokestis.

5. Vyriausioji rinkimų komisija arba jos pirmininkas gali pavesti pirmininko pavaduotojams rūpintis atskiromis Vyriausiosios rinkimų komisijos veiklos sritimis.

15 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretorius

1. Vienas iš komisijos pirmininko pavaduotojų yra Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretorius. Jį į šias pareigas renka Vyriausioji rinkimų komisija Reglamente nustatyta tvarka. Komisijos sekretorius pasirašo komisijos posėdžių protokolus, rūpinasi raštvedyba, taip pat atlieka kitas, Vyriausiosios rinkimų komisijos arba jos pirmininko pavestas pareigas.

2. Jeigu Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretorius negali eiti pareigų, jį laikinai pavaduoja Vyriausiosios rinkimų komisijos narys, kurį paskiria Vyriausioji rinkimų komisija.

16 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos nario teisės

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos narys turi teisę:

1) dalyvauti Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiuose, pasakyti juose savo nuomonę, dalyvauti diskusijose, balsuoti, rengti Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų bei kitų dokumentų projektus;

2) dalyvauti visuose Vyriausiosios rinkimų komisijos renginiuose (pasitarimuose, instruktažuose, konferencijose, seminaruose ir pan.) ir pasakyti juose savo nuomonę;

3) kartu su kitais Vyriausiosios rinkimų komisijos nariais reikalauti sušaukti Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdį;

4) dalyvauti Seimo komitetų ir komisijų, Vyriausybės, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų, rinkimų ir referendumo komisijų posėdžiuose, konferencijose ir pasitarimuose, kai

svarstomi rinkimų arba Referendumo įstatymų pakeitimo projektai, rinkimų arba referendumo organizavimo ir vykdymo klausimai, taip pat kiti Vyriausiosios rinkimų komisijos kompetencijai priskirti klausimai, nustatyta tvarka teikti siūlymus dėl šių klausimų sprendimo;

5) tikrinti, ar laikomasi rinkimų, Referendumo bei kitų įstatymų ir teisės aktų, reglamentuojančių rinkimų ir referendumo organizavimą ir vykdymą, reikalavimų;

6) įeiti į visas patalpas, kuriose vyksta pasirengimas rinkimams ar referendumui, taip pat kuriose vyksta balsavimas ar skaičiuojami balsai;

7) įstatymų nustatytais atvejais surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus.

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkui ir nariams draudžiama bet kokia rinkimų ar referendumo agitacija arba kiti bandymai paveikti rinkėjų valią.

17 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko, pirmininko pavaduotojų ir komisijos narių darbo apmokėjimas

1. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkui, pirmininko pavaduotojams ir nariams taikomos Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nustatytos darbo apmokėjimo sąlygos.

2. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkui, pirmininko pavaduotojams ir nariams kiekvienų metų pabaigoje už darbą po darbo valandų, darbą poilsio ir švenčių dienomis išmokama ne didesnė kaip Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nustatytos jų pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Ji mokama neviršijant Vyriausiajai rinkimų komisijai darbo užmokesčiui skirtų lėšų. Jeigu šių lėšų nepakanka, taip pat jeigu Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas, pirmininko pavaduotojas ar narys neišdirbo pilnų metų, priemoka apskaičiuojama proporcingai turimoms darbo užmokesčio lėšoms arba tais metais dirbtam laikui. Konkretų priemokos pirmininkui, pirmininko pavaduotojui ir kiekvienam komisijos nariui dydį nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkui ir nariams, kurie iš pareigų Komisijoje atleidžiami šio Įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1, 5 ir 7 punktuose nustatytais pagrindais, išmokama 2 mėnesių jų pareiginės algos dydžio išeitinė išmoka.

4. Šio straipsnio 3 dalies nuostatos netaikomos, kai komisijos pirmininkas ar narys paskiriamas į naujai sudaromą Vyriausiąją rinkimų komisiją ar lieka jos nariu patikslinus Vyriausiosios rinkimų komisijos sudėtį pagal šio Įstatymo 9 straipsnį.

18 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretoriatas

1. Vyriausioji rinkimų komisija turi sekretoriatą. Sekretoriato darbuotojai yra valstybės tarnautojai, jiems taikomas Valstybės tarnybos įstatymas.

2. Sekretoriato struktūrą, etatus ir veiklos nuostatus tvirtina Vyriausioji rinkimų komisija.

19 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos reglamentas

Vyriausiosios rinkimų komisijos darbo organizavimo, komisijos pirmininko, pirmininko pavaduotojų ir komisijos sekretoriaus rinkimo, posėdžių šaukimo ir procedūrų juose tvarką, raštvedybą ir kitus klausimus nustato Vyriausiosios rinkimų komisijos reglamentas. Jį tvirtina Vyriausioji rinkimų komisija.

20 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos finansavimas

1. Vyriausioji rinkimų komisija yra biudžetinė įstaiga, išlaikoma iš valstybės biudžeto lėšų.

2. Vyriausiajai rinkimų komisijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų valdytojas yra Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas. Jo teises, pareigas bei atsakomybę tvarkant, naudojant, įtraukiant į apskaitą Vyriausiajai rinkimų komisijai skirtas valstybės biudžeto lėšas nustato įstatymai.

21 straipsnis. Baigiamosios nuostatos

1. Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2002 m. rugpjūčio 1 d.

2. Įsigaliojus šiam Įstatymui, iki šio Įstatymo įsigaliojimo sudarytos Vyriausiosios rinkimų komisijos įgaliojimai tęsiasi, kol vadovaujantis šio Įstatymo 7 straipsniu bus sudaryta naujos sudėties Vyriausioji rinkimų komisija.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS
